

DECIZIE

22 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecătorii

Tatiana Vieru
Valentina Clevadi
Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Primăria și Consiliul sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia împotriva deciziei din 23 decembrie 2015 a Curții de Apel Bălți, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Axenia Lungu și reprezentantul Comunei Religioase Protoierei și Stareț al Bisericii Icoanei Maicii Domnului din Poceaev – Gheorghii Lungu împotriva Primăriei și a Consiliului sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia privind acordarea lotului de pământ, determinarea hotarelor, înlăturarea obstacolelor în construirea bisericii,

c o n s t a t ă :

La data de 19 noiembrie 2013 Axenia Lungu și reprezentantul comunei religioase protoierei și stareț al Bisericii Icoanei Maicii Domnului din Poceaev - Gheorghii Lungu au înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei și a Consiliului sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia prin care au solicitat anularea deciziei Consiliului sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia nr. 4/2 din 12 august 2013 a ședinței extraordinare a Consiliului local Hăsnășenii Mari, prin care s-a respins cererea lui Gheorghii Lungu privind permisiunea construcției bisericii; determinarea hotarelor lotului de pământ cu suprafața de $S=0,22$ ha pentru construcția Bisericii Icoanei Maicii Domnului din Poceaev; obligarea Primăriei și a Consiliului sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia de a înlătura obstacolele în construcția bisericii și restabilirea ștampilei Primăriei pe certificatul de urbanism nr. 01 din 05.06.2013; obligarea Primăriei sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia de a atribui Axenei Lungu terenul de pământ cu suprafața de $S=0,0603$ ha alături de terenul ce-i aparține cu drept de proprietate lui Gheorghii Lungu.

În motivarea acțiunii s-a invocat că, conform hotărârii Primăriei sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia nr. 4 din 04.03.1993 pe numele Axeniei Lungu a fost eliberat în proprietate lotul de pământ cu $S=0,22$ ha amplasat în sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia. Fiul său Gheorghii Lungu ca stareț și protoiereu al Bisericii Icoanei Maicii Domnului din Poceaiev are permis de a construi o biserică. Astfel, reclamanta Axenia Lungu a dorit să-i dăruiască lotul respectiv pentru construcția bisericii.

Menționează că, conform contractului de donație din 20.05.2013, legalizat de către notar, reclamanta a donat fiului său lotul de pământ cu S=0,1697 ha, deoarece Primăria sat. Hăsnășenii Mari a eliberat pe numele reclamantei titlul doar pentru suprafața aceasta a lotului, indicându-i că cealaltă suprafață a lotului o va primi mai târziu. Lotul de pământ cu S=0,1697 ha a fost înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Drochia pe numele lui Gheorghii Lungu. Partea restantă a lotului cu S= 0,0603 ha până la moment nu i-a fost repartizată.

Declară că, proiectul pentru construcția bisericii a fost elaborat cu indicarea mărimii lotului de pământ de S=0,22 ha. Neeliberarea deplină a lotului de pământ face imposibilă începerea construcției bisericii.

Afirmă că, prin dispoziția Primăriei sat. Hăsnășenii Mari nr. 02/1-7-15 din 19.08.2013 a fost anulat acordul Primăriei privind lucrările de construcție a bisericii, motivând prin faptul că, Consiliul local nu a emis o hotărârea prin care se autentifică construcția bisericii.

Consideră că, prin acțiunile ilegale a pîrîților, reclamanților le-au fost încălcate drepturile constituționale.

Pe parcursul judecării pricinii, avocatul Nadejda Pîrlițanu, în interesele Axeniei Lungu, a depus cerere de concretizare a cerințelor, prin care a solicitat obligarea Primăriei sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia de a restitui reclamantei terenul cu suprafața de 0,0603 ha, expropriat de la reclamantă pentru necesitățile obștești (f.d.87, vol. II).

Prin hotărârea din 25 mai 2015 a judecătoriei Drochia s-a respins acțiunea înaintată de Axenia Lungu și de reprezentantul comunei religioase protoierei și stareț a Bisericii Icoanei Maicii Domnului din Poceaev - Gheorghii Lungu.

Prin decizia din 23 decembrie 2015 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul depus de Axenia Lungu și de reprezentantul comunei religioase protoierei și stareț al Bisericii Icoanei Maicii Domnului din Poceaev - Gheorghii Lungu; s-a casat integral hotărârea primei instanțe și s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care s-a admis în parte cererea de chemare în judecată înaintată de Axenia Lungu și de reprezentantul comunei religioase protoierei și stareț al Bisericii Icoanei Maicii Domnului din Poceaev - Gheorghii Lungu; s-a anulat decizia Consiliului local nr. 4/2 din 12 august 2013 a ședinței extraordinare a Consiliului local Hăsnășenii Mari, prin care s-a respins cererea lui Gheorghe Lungu privind construcția bisericii ca fiind ilegală; s-a respins cerința înaintată de Axenia Lungu și Gheorghe Lungu împotriva Primăriei și a Consiliului sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia privind determinarea hotarelor lotului de pământ cu suprafața de S=0,22 ha pentru construcția Bisericii Icoanei Maicii Domnului din Poceaev, obligarea Primăriei și a Consiliului sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia de a înlătura obstacolele în construcția bisericii și restabilirea ștampilei Primăriei pe certificatul de urbanism nr. 01 din 05.06.2013; s-a respins cerința înaintată de Axenia Lungu privind obligarea Primăriei sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia de a restitui terenul cu suprafața de S= 0,0603 ha, expropriat pentru necesitățile obștești și s-a încetat procedura civilă la cererea Axeniei Lungu și a reprezentantului comunei religioase protoierei și stareț al Bisericii Icoanei Maicii Domnului din Poceaev - Gheorghii Lungu privind obligarea Primăriei sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia de a atribui terenul de pământ cu suprafața de S=0,0603, alături de terenul ce-i aparține cu drept de proprietate lui Gheorghii Lungu.

La data de 24.03.2016, conform sigiliului aplicat pe plicul poștal, Primăria și Consiliul sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia au declarat recurs împotriva deciziei din 23 decembrie 2015 a Curții de Apel Bălți.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel, la adoptarea deciziei, nu a luat în considerare respectarea procedurii prealabile stabilite conform Legii contenciosului administrativ.

La fel, susțin recurenții că, instanța de apel a ignorat prevederile pct. 4 din Regulamentul cu privire la cimitire aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1072 din 22.10.1998, care prevede că pe terenul zonei de protecție sanitară se interzice construcția a oricărui obiect, iar lățimea zonei de protecție sanitară este de 500 metri și nu poate fi mai mica de 100 metri. Deci, terenul lui Lungu Gheorghe, pe care se dorește să construiască cea de-a treia biserică este situată în zona de protecție sanitară a cimitirului. Astfel, edificarea unor construcții în această zonă este imposibilă. Mai mult, autorizarea lucrărilor de proiectare și construcție a bisericilor se efectuează conform prevederilor Legii nr.163 din 09.07.2010 privind autorizarea lucrărilor de construcție.

Precizează că, instanța de apel, la examinarea cauzei, a ignorat și răspunsul nr.06-226 din 28.08.2013 eliberat de INCP, în care s-a menționat că construcția bisericii nu poate fi efectuată.

În opinia sa, instanța de apel, a ignorat și prevederile Regulamentului privind consultarea populației în procesul aprobării documentației de amenajare a teritoriului și de urbanism aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.951 din 14.10.1997.

Consideră recurenții că, prin decizia adoptată, instanța de apel a încălcat drepturile locuitorilor sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia, din motiv că în luna iulie 2015 a fost petrecută o adunare a comunității sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia, prin care s-a hotărât cu votul majorității membrilor comunității de a nu permite lui Lungu Gheorghii și a comunității religioase Biserica cu Hramul Icoana Maicii Domnului din Poceaev de a edifica pe teritoriul satului o biserică sau orice alt lăcaș de cult religios.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Bălți a fost adoptată la data de 23 decembrie 2015 și recepționată de către recurenți la data de 28.01.2016, conform avizului de recepție (f.d. 18, 19, vol. II).

Colegiul menționează că recursul declarat de Primăria și Consiliul sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia la data de 24.03.2016, conform sigiliului aplicat pe plicul poștal (f.d. 47, vol. II), este în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Primăria sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia, de a respinge recursul declarat de Consiliul sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia, de a casa decizia instanței de apel cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța după de judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită

pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul consideră că concluzia instanței de apel este incorectă, deoarece a fost emisă cu încălcarea normelor de drept material și de drept procedural, care ar putea duce la soluționarea eronată a pricinii.

La caz, instanța de recurs reține că în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Analizând conținutul deciziei contestate, în raport cu prevederile legale menționate, Colegiul conchide că instanța de apel, judecând apelul, nu a invocat nici o normă materială în baza căreia a admis în parte acțiunea Axeniei Lungu și a reprezentantului comunei religioase protoierei și stareț al Bisericii Icoanei Maicii Domnului din Poceaev - Gheorghii Lungu cu anularea deciziei Consiliului local nr. 4/2 din 12 august 2013 a ședinței extraordinare a Consiliului local Hăsnășenii Mari.

În contextul dat, Colegiul consideră că admiterea parțială a acțiunii înaintate de Axenia Lungu și de reprezentantul comunei religioase protoierei și stareț a Bisericii Icoanei Maicii Domnului din Poceaev - Gheorghii Lungu, în circumstanțele date afectează grav dreptul pîrîților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 26 al Legii contenciosului administrativ, actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care:

- a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii;
- b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței;
- c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Rezultînd din prevederile legale menționate, se impune o concluzie certă că instanța de judecată verificînd actul administrativ contestat va dispune anularea acestuia pentru temeiurile specificate supra. Este imperativ ca la formularea concluziei, instanța de judecată să indice care anume temei a stat la baza anulării actului administrativ: fie acesta a fost emis contrar prevederilor legii, fie - emis cu încălcarea competenței sau că a fost emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Totodată, instanța de judecată este obligată de a menționa contrar căror prevederi legale este emis actul în cazul în care acesta este anulat în baza art. 26 alin.1 lit. a) al Legii contenciosului administrativ, să indice cui aparține sau prin ce mod a fost încălcată competența la emiterea actului administrativ, dacă acesta este anulat în baza art. 26 alin.1 lit. b) al Legii contenciosului administrativ sau să specifice prin ce a fost încălcată procedura de emitere a actului administrativ, dacă acesta este anulat în baza art.26 alin.1 lit. c) al Legii contenciosului administrativ.

Aceste acțiuni ale instanței de judecată reprezintă, de fapt, judecarea fondului cauzei și sunt necesare inclusiv pentru a da un răspuns părților la argumentele expuse în cadrul judecării pricinii, precum și pentru a se înțelege care a fost temeiul pentru care a fost anulat actul administrativ supus controlului judecătoresc.

Colegiul menționează că instanța de apel dispunând admiterea cererii de chemare în judecată s-a limitat la faptul de a invoca că actul administrativ urmează a fi anulat ca fiind emis contrar prevederilor legale, fără însă a specifica căror anume norme legale contravine decizia nr.4/2 din 12.08.2013 a Consiliului Hăsnășenii Mari, rl Drochia.

Colegiul relevă că, în susținerea poziției sale – reprezentantul Consiliului Hăsnășenii Mari, rl Drochia a invocat norme de drept ce guvernează raportul juridic litigios atât de nivel național, cât și internațional.

În special, în referința depusă la apelul înaintat, reprezentantul Consiliului Hăsnășenii Mari, rl Drochia a indicat și norme speciale aplicabile speței – Regulamentul privind consultarea populației în procesul aprobării documentației de amenajare a teritoriului și de urbanism, aprobat prin hotărârea Guvernului RM nr.951 din 14.10.1997, în vigoare la momentul judecării cauzei, Regulamentul cu privire la cimitire aprobat prin hotărârea Guvernului RM nr.1072 din 22.10.1998 etc.

Instanța de apel, însă, fără a contraargumenta poziția intimaților, fără a invoca expres care normă legală a fost încălcată de către Consiliul Hăsnășenii Mari, rl Drochia la adoptarea deciziei contestate, adică fără a examina fondul cauzei, a dispus anularea actului administrativ.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, ținând cont de faptul că instanța de judecată ierarhic inferioară nu a examinat fondul cauzei, admitând neîntemeiat acțiunea înaintată de către Axenia Lungu și de reprezentantul comunei religioase protoierei și stareț al Bisericii Icoanei Maicii Domnului din Poceaev - Gheorghii Lungu, iar instanța de recurs este în imposibilitate de a corecta respectiva eroare judiciară, concluzionează asupra remiterii pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele pricinii, probele administrate și respectiv să stabilească norma materială aplicabilă speței, adoptând o hotărâre legală.

Tot aici, instanța de recurs menționează și faptul că reexaminând pricina instanța de apel trebuie să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților și verificarea pretențiilor înaintate în prezentul litigiu.

La acest capitol Colegiul relevă că, conform cererii de chemare în judecată reclamanții au înaintat patru cerințe, ulterior concretizându-și pretențiile prin cererile depuse pe parcursul judecării cauzei (f.d. f.d. 72, 87), ultimele fiind reflectate și în procesul verbal al ședinței de judecată (f.d. f.d. 137, 150 vol. I).

În cererea de apel inițială, apoi în cererea de apel motivată apelanții nu au solicitat anularea deciziei nr.4/2 din 12.08.2013 a Consiliului Hăsnășenii Mari, rl Drochia.

Conform procesului verbal al ședinței de judecată din 16.12.2015 (f.d. 4, vol. II) de către apelanți din nou este înaintată cerința privind anularea deciziei nr.4/2 din 12.08.2013 a Consiliului Hăsnășenii Mari, rl Drochia.

Colegiul consideră că instanța de apel nu a stabilit volumul pretențiilor înaintate de către reclamanți la judecarea cauzei în instanța de fond, dacă aceste pretenții au fost sau nu susținute și în privința cărora instanța de fond s-a expus prin hotărârea adoptată.

Totodată Colegiul menționează că decizia instanței de apel a fost contestată doar în partea în care a fost dispusă anularea deciziei nr. nr.4/2 din 12.08.2013 a Consiliului Hăsnășenii Mari, rl Drochia și respectiv, Colegiul va casa decizia instanței de apel doar în partea contestată și în această parte se va dispune remiterea cauzei la rejudecare.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a pronunțat decizia cu încălcarea standardelor procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, a casa parțial decizia instanței de apel și de a remite pricina spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Referitor la recursul declarat de către Consiliul Hăsnășenii Mari, rl Drochia, Colegiul consideră că acesta urmează a fi respins, deoarece a fost depus de către o persoană neîmputernicită.

Conform împuternicirilor acordate Tatianei Bologa, ultima a fost împuternicită de către Consiliul Hăsnășenii Mari, rl Drochia de a reprezenta organul administrației publice locale în instanțele de judecată, fără însă a fi specificat dreptul de a contesta hotărârea judecătorească, drept ce urmează a fi expres stipulat, sub sancțiunea nulității, în conformitate cu art.81 CPC.

Respectiv, Tatiana Bologa nu era în drept de a contesta decizia instanței de apel cu recurs și din aceste considerente Colegiul va respinge recursul declarat de către Consiliul Hăsnășenii Mari, rl Drochia, ca fiind depus de către o persoană neîmputernicită.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Primăria sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia.

Se casează parțial decizia din 23 decembrie 2015 a Curții de Apel Bălți, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Axenia Lungu și reprezentantul Comunei Religioase Protoierei și Stareț al Bisericii Icoanei Maicii Domnului din Poceaev – Gheorghii Lungu împotriva Primăriei și a Consiliului sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia privind acordarea lotului de pământ, determinarea hotarelor, înlăturarea obstacolelor în construirea bisericii în partea admiterii cererii de chemare în judecată și anularea deciziei nr. 4/2 din 12.08.2013 a Consiliului sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia și în această parte se remite pricina la rejudecare în Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Se respinge recursul declarat de Consiliul sat. Hăsnășenii Mari, rl Drochia.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii

Valentina Clevadî

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală